

A diákolimpiát ebben az évben július 5-től július 13-ig az NDK-ban, Jéna városában rendezték meg.

1987-09-273-1.eps

A résztvevő országok száma az idén 25-re gyarapodott, először küldött csapatot Ausztrália és Kuvait, újból részt vett az olimpián Vietnam, továbbá hosszú szünet után ismét jöttek Olaszországból is versenyzők. A csapatok általában 5 főből álltak, kivételt csupán Izland és Ausztrália képezett, ahonnan három-három versenyző érkezett.

A magyar versenyzők kiválogatása és felkészítése a korábbi évek gyakorlatának megfelelően több lépcsőben történt. Az országban 8 különböző helyen 1986 ősze óta folyamatosan olimpiai előkészítő szakkörök működtek, ahova a szaktanárok javaslata, valamint a korábbi versenyeredmények és a Középiskolai Matematikai Lapok pontversenyének állása alapján lehetett bekerülni. Ezekben a szakkörökön mintegy 80–100 diák komoly, színvonalas elméleti és kísérleti munkát végzett. Közülük, valamint az 1986. évi Eötvös-versenyen, az 1987. évi Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen, a Sopronban megrendezett Fényes Imre Emlékversenyen és a Középiskolai Matematikai Lapok fizika rovatának pontversenyén idén jól szereplők közül választottak ki a csapat vezetői – *Gnädig Péter* az ELTE Atomfizikai Tanszékének docense és *Honyek Gyula*, az ELTE Ságvári Endre Gyakorlóiskolájának vezetőtanára – 15 tanulót, akik számára 1987. június 1-től 3-ig elméleti- és kísérleti válogató versenyt rendeztek Budapesten.

A korábbi eredmények és a válogató versenyen mutatott pillanatnyi forma alapján döntött el, hogy az olimpián a következők vesznek részt:

Balogh Péter (Mezőkövesd, I. László Gimn. IV. o. t.)

tanára: Rácz György

Drasny Gábor (Budapest, Fazekas M. Gimn. III. o. t.)

tanára: Horváth Gábor

Szokoly Gyula (Budapest, Fazekas M. Gimn. IV. o. t.)

tanára: Horváth Gábor

Vasy András (Budapest, Apáczai Csere J. Gimn. III. o. t.)

tanára: Zsigri Ferenc

Zaránd Gergely (Budapest, Piarista Gimn. IV. o. t.)

tanára: Görbe László.

A csapat tartaléka a válogató versenyen ugyancsak nagyon jó teljesítményt nyújtó *Horváth András* volt (Győr, Révai M. Gimn. IV. o. t., tanárai: Takács István, Niházy László, Székely László).

A válogatott keret végső felkészítése egy héten keresztül az ELTE Általános Fizikai- és Atomfizikai Tanszékein folyt. Az olimpia előre megadott tematikája alapján a csapat tagjai mégegyszer átnézték a kényesebb elméleti részeket, számos műszerrel és mérési módszerrel ismerkedtek meg. A felkészítő tanárok különösen nagy hangsúlyt fektettek az optikai mérésekre, illetve számításokra részben azért, mert ez az anyag rész nagyon szűkösen szerepel a magyar iskolák tantervében, részben pedig azért, mert az olimpia színhelye azt sugallta, hogy ilyen jellegű feladatok előfordulhatnak.

A válogatott csapat július 5-én indult repülővel Drezdába, ahonnan vonattal utaztunk a verseny színhelyére. Másnap ünnepélyes keretek között megnyitották a versenyt, este pedig a csapatok 2–2 vezetőjéből álló Nemzetközi Bizottság megvitatta az elméleti forduló feladatait és azok pontozását.

Az elméleti versenyen (július 7-én) a résztvevőknek egy érdekes termodinamikai problémával (hegyláncon átbukó nedves levegőben lejátszódó esőképződéssel), egy nehéz elektron-optikai feladattal (toroid tekercsben keringő elektronnyaláb stabilitásvizsgálatával), valamint egy hosszadalmas elektrodinamikai számítással kellett megbirkózniuk. Ezalatt a vezetők csoportja egy Jéna melletti kilátótoronyhoz kirándult, majd valamennyi résztvevő városnézésre indulhatott.

Július 8-án este a Nemzetközi Bizottság a kísérleti forduló feladatait vitatta meg. Körültekintő megbeszélés alapján a csapatok vezetői kismértékben módosították a mérési feladat szövegét, s ezáltal több lehetőséget adtak a versenyzőknek arra, hogy önálló ötletek alapján, kreatív módon oldhassák meg a problémát.

A mérésre – ugyanúgy, mint az elméleti feladatok kidolgozására – 5 óra állt a versenyzők rendelkezésére. Hosszú évek óta először itt Jénában bizonyult elegendőnek ez az idő a mérés végrehajtására, mivel mindenkinek csak egyetlen mérési feladatot kellett elvégeznie. A mérés egy prizma, illetve egy adott folyadék törésmutatójának meghatározásából állt. Az üveg törésmutatóját két – elvileg különböző – mérési módszer felhasználásával kellett meghatározni; a folyadék törésmutatójának mérésénél pedig két egyforma prizmat használhattak a versenyzők. A méréshez csak egyetlen eszközt, egy vonalzót lehetett használni.

Miközben a versenyzők dolgoztak, a vezetők a kijavított elméleti dolgozatok pontszámait egyeztették a rendező országbeli javítókkal. A kísérleti forduló befejeztével a vezetők még aznap (július 9-én) éjjel megtekinthették a kijavított mérési jegyzőkönyveket, egyeztették a pontszámokat, s ezzel lényegében kialakult a végeredmény is. Az eredményhirdetésre azonban még két napig várni kellett.

Július 10-én és 11-én valamennyi versenyző, vezető és szervező kiránduláson, kötetlen programokon próbálta kipihenni a verseny fáradalmait. Az első nap délelőttjén a jénai planetáriumba látogattunk, ahol a planetáriumi műsor mellett egy hosszú és alapos előadás keretében megismerkedhettünk a Carl Zeiss Művek történetével és jelenlegi munkájával. Délután Buchenwaldban röttük le kegyeletünket, a magyar csapat tagjai virágot helyeztek el az áldozatok emlékére. A nap hátralevő részében Weimarba kirándultunk, s városnézéssel telt az idő. A következő napon a Bleiloch

melletti mesterséges tavon hajókiránduláson vettünk részt, amit szabadtéri ebéd és különböző szórakoztató programok követtek, sok zenével fűszerezve.

Július 11-én este tartotta utolsó ülését a Nemzetközi Bizottság. Meghallgatták és elfogadták a helyezettnek névsorát, valamint döntöttek a különdíjakról.

Az ünnepélyes eredményhirdetést az elutazás előtti napon, július 12-én tartották a Jénai Egyetem dísztermében.

1987-09-275-1.eps

A magyar olimpiai csapat tagjai és vezetői Jénában

A magyar versenyzők eredménye:

Drasny Gábor	38 pont	II. díj
Szokoly Gyula	35 pont	III. díj
Zaránd Gergely	32 pont	III. díj
Vasy András	29 pont	dicséret
Balogh Péter	27 pont	dicséret

Az elérhető maximális pontszám 50 volt; a legtöbb pontot *Catalin Malureanu* román versenyző érte el, aki 49 pontot szerzett.

Az országok (nem hivatalos) pontversenye és az éremtáblázat az idén a következők szerint alakult:

	Pontszám	I. díj	II. díj	III. díj	Dicséret
Románia	208	2	2	1	—
NSZK	181	—	2	2	1
Kína	175	—	2	3	—
NDK	162	—	1	3	—
Magyarország	161	—	1	2	2
Szovjetunió	161	—	1	2	2
Lengyelország	159	—	—	3	2
Hollandia	150	1	—	1	2
Bulgária	150	—	—	2	—
Csehszlovákia	145	—	—	2	3
Svédország	144	—	—	1	4
USA	140	—	—	3	1
Nagy-Britannia	131	—	1	—	2
Vietnam	129	—	—	1	3
Jugoszlávia	117	—	—	2	—
Kanada	105	—	—	1	2
Finnország	91	—	—	—	2
Ausztria	89	—	—	—	3
Norvégia	79	—	—	—	—
Kuba	69	—	—	—	—
Törökország	66	—	—	—	—
Olaszország	50	—	—	—	—
Izland (3 versenyző)	44	—	—	—	1
Ausztrália (3 versenyző)	21	—	—	—	—
Kuvait	7	—	—	—	—

A magyar csapat eredménye nagyon jónak mondható; a tavalyi kiváló szerepléshez hasonló, sőt az érmeiket tekintve még jobb is annál. Külön ki kell emelni Drasny Gábor eredményét, aki III. osztályos létére a csapatból a legjobb eredményt érte el, elsősorban kísérleti munkájára kapott 100 %-os teljesítményével (20 pontot szerzett).

A díjkiosztást követően vidám műsoros búcsúesten vettek részt a versenyzők és a vezetők. Másnap délelőtt a magyar csapat Erfurtba utazott, ahonnan repülővel tért haza.

Az 1988-as diákolimpiát Ausztriában, Bad Ischl-ben rendezik meg június 23. és július 2. között.